

Till
Jordbruksministern Margareta Winberg
Jordbruksdepartementet
Fredsgatan 8
103 33 Stockholm

Bästa Margareta Winberg!

Vi skriver med anledning av det förslag (2002-02-21) om besparingar som Livsmedelsverket delgivit Jordbruksdepartementet. På grund av en fortlöpande urholkning av anslagen, föreslås en avveckling av vissa verksamheter. Bland annat överlägger man redan med personalorganisationerna om inskränkningar rörande arbetet med livsmedelsdatabasen. Detta kommer i realiteten att innebära en nedläggning av denna databas.

Livsmedelsdatabasen är ett tabellverk som innehåller information om de vanligaste svenska livsmedlen (cirka 1800 produkter och 570 maträtter) och dessas innehåll av cirka 50 näringsämnen (vitaminer, mineraler, fett, protein och kolhydrater). Det skulle vara fullständigt förödande för folkhälsoarbetet att lägga ned den svenska livsmedelsdatabasen! Saknas den fulla insikten om konsekvenserna av att lägga ned databasen hos beslutsfattarna? Allt folkhälsoarbete kring matvanorna och den humana näringsforskningen är beroende av en uppdaterad, välfungerande livsmedelsdatabas. Några exempel på vad databasen används till:

- kontinuerligt följa och kartlägga matvanorna i Sverige
- utvärdera om svenskarnas matvanor uppfyller näringsrekommendationerna
- utveckla program som främjar mer hälsosamma matvanor (inklusive utbildning av kockar, planering av skolmåltider, drivande av åtgärdsprogram likt "Väggrogen", kostprogram för högpresterande idrottare etc)
- bedriva nutritionsbehandling i klinisk verksamhet (d.v.s. behandling av kroniska sjukdomar).
- utvärdera om genomförda hälsoprogram uppfyller målsättningarna
- bedriva klinisk näringsforskning och nutritionsepidemiologisk forskning

Om myndigheterna anser att folkhälsoarbetarna i Sverige skall nöja sig med samma kapacitet på kostområdet som rådde under 1900-talets första hälft, kommer dessutom det internationella samarbetet att omöjliggöras. Pågående projekt måste avbrytas (som t.ex. European Prospective Investigation into Nutrition and Cancer, EPIC), och nya projekt kan inte startas.

Intresset för kost och hälsa är stort. Utbudet av nya livsmedelsprodukter ökar ständigt, ett stort antal nya livsmedel och s.k. "functional foods" finns på marknaden. Forskning bedrivs inte bara om sambanden mellan näringsämnen och hälsa-sjukdom, utan också om andra substanser (t.ex. fyto-östrogener), som förekommer naturligt i våra livsmedel och som påverkar hälsan. För närvarande är de nya livsmedlen och substanserna ofullständigt täckta i livsmedelsdatabasen. Vi måste bemöta allmänhetens intresse för sambanden mellan matvanorna och hälsan med kunskap. För att generera kunskap på det här området behövs en kontinuerligt uppdaterad livsmedelsdatabas, vilket innebär ytterligare utvecklingsarbete och mer resurser. Livsmedelsdatabasens betydelse för folkhälsoarbetet kan jämföras med cancerregistrets.

Med tanke på matvanornas dynamiska utveckling borde livsmedelsdatabasen få status av specialprojekt vars existens och fortsatta utveckling är något samhället värnar om. Det är dags att ge livsmedelsdatabasen, och arbetet med att undersöka vad människor äter,

högre status. Därför behövs en nysatsning, och nya öronmärkta pengar till livsmedelsdatabasen, inte inskränkningar och hot om nedläggelse.

Malmö den 7 mars 2002,

för Nätverket för Epidemiologi Och Nutrition (NEON)
<http://www.umu.se/phmed/epidemi/neon/>

Verkställande utskottet:

Elisabet Wirfält, M.P.H., Ph.D., Lunds universitet
Irene Mattisson, nutritionist och doktorand, Lunds universitet
Maria Hägglund, nutritionist och doktorand, Karolinska Institutet
Anna Karin Lindroos, Med. Dr., Göteborgs universitet
Lauren Lissner, docent, Göteborgs universitet
Henriette Philipsson, universitetsadjunkt, Göteborgs universitet
Anna Winkvist, docent, Umeå universitet
Alicja Wolk, professor, Karolinska Institutet
Adress: E.Wirfält och I. Mattisson, Malmö Kost Cancer projektet, SMI,
Universitetssjukhuset i Malmö, 205 02 Malmö; FAX 040 33 62 15; Telefon 040 33 35 18;
elisabet.wirfalt@smi.mas.lu.se; irene.mattisson@smi.mas.lu.se

Delges:

Statsminister Göran Persson
Utbildningsminister Thomas Östros
Samtliga ledamöter av Riksdagens jordbruksutskott
Generaldirektör Bertil Norbelie, Livsmedelsverket Uppsala
Samtliga ledamöter av Livsmedelsverkets styrelse
Chefsnutritionist Annica Sohlström, Livsmedelsverket Uppsala
F.D. Ia Torelm, Livsmedelsverket Uppsala
f.d. chefsnutritionist Ulla Hagman, Uppsala
Redaktör Maria Person, Uppsala Nya Tidning
Tidningarnas telegrambyrå
Redaktören DN Debatt, Dagens Nyheter
Redaktören Brännpunkt, Svenska Dagbladet
Debattredaktören, Sydsvenska Dagbladet